

Danish University Colleges

Læringsfacilitator - uddannelsesbibliotekets rolle i en professionshøjskole i 2018

Westerkam, Hanne; Mortensen, Karen Rask

Publication date:
2018

Document Version
Andet version

[Link to publication](#)

Citation for pulished version (APA):
Westerkam, H., & Mortensen, K. R. (2018). *Læringsfacilitator - uddannelsesbibliotekets rolle i en professionshøjskole i 2018*. (s. 1-19).

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Download policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Læringsfacilitator - uddannelsesbibliotekets rolle i en professionshøjskole i 2018

Indledning

Uddannelsesbibliotekets rolle har været på dagsordenen i en del år, men emnet er dog stadig aktuelt i vores optik. Uddannelsesbiblioteket har en fortløbende opgave med at synliggøre sig i den organisation, som det indgår i. Igennem vores mere end 20 år ved et uddannelsesbibliotek har vi haft fokus på, hvilken rolle biblioteket har. Disse overvejelser har været drevet af faglig interesse for bibliotek og læring, men også af krav fra en foranderlig organisation og omverden. Vores interesse for læring inkluderer også e-læring og skal forstås på denne måde i resten af artiklen. Spørgsmålet er, hvordan uddannelsesbiblioteket i en professionshøjskole i 2018 kan finde belæg for rollen som én af facilitatorerne af de studerendes informerede læring. Artiklens formål er at argumentere for én af de mulige veje til at tydeliggøre uddannelsesbibliotekets rolle som en organisk del af en læringsorganisation. Grundtanken er at argumentere for informationskompetence som en integreret del af curriculum (Maybee, 2018). Som afsæt for denne argumentation beskrives UCN Bibliotekets kontekst i forhold til organisation og læring. Dernæst foretages en analyse af de bekendtgørelser, som danner grundlag for de sundhedsfaglige professionsbacheloruddannelser (Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i ergoterapi, 2016; Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i fysioterapi, 2016; Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i jordemoderkundskab, 2016; Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i radiografi, 2016; Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje, 2016) . Denne analyse perspektiveres med Christine Bruce's teori om information literacy (Bruce, s.a.). Med afsæt i analysen af uddannelsesbekendtgørelserne og den teoretiske ramme for information literacy vil vi beskrive muligheden for at udforme én informationskompetenceprofil, som kan favne flere forskellige sundhedsfaglige professionsbacheloruddannelser.

Professionshøjskolesektorens historie

I 2007 etableredes otte nye, selvejende professionshøjskoler i Danmark med det formål at udbyde flere praksisorienterede videregående uddannelser. Professionshøjskolernes opgave i dag er bl.a. at sikre, at uddannelsernes vidensgrundlag er professions- og udviklingsbaseret, blandt andet gennem samarbejde med relevante forskningsinstitutioner (Uddannelses- og Forskningsministeriet, 2018).

I dag er der syv professionshøjskoler i Danmark (inkl. Danmarks Medie- og Journalisthøjskole), heriblandt Professionshøjskolen UCN (UCN). UCN er en fusion af flg. tidligere uddannelsesinstitutioner: CVU Nordjylland (Hjørring Seminarium, Aalborg Seminarium, Socialpædagogisk Seminarium og Skipper Clement Seminariet) og Sundheds CVU Nordjylland (Sygepleje- og Radiografskolen i Aalborg, Vendsyssel Sygeplejeskole, Danmarks Jordemoderskole i Aalborg samt Fysioterapeut- og ergoterapeutskolen i Aalborg) samt fra 2009 også Nordjyllands Erhvervsakademi (NOEA). NOEA var et samarbejde mellem Aalborg Handelsskole og Aalborg Tekniske Skole (nu Tech College Aalborg) (UCN, [2018b])

UCN udbyder 26 grunduddannelser: erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser, en erhvervsuddannelse og 9 overbygningsuddannelser (top-up). Derudover udbydes der professionsrettede kurser og efter- og videreuddannelse. Der er 9.200 ordinære studerende og ca. 8.000 studerende og kursister på efter- og videreuddannelserne om året. Der er pr. april 2018 ca. 900 ansatte fordelt på 522 undervisere, 317 tekniske og administrative medarbejdere samt 55 ledere (UCN, [2018a]). Organisatorisk er UCN Biblioteket fra medio 2017 gået fra at være en tværgående enhed på tværs af uddannelsessøjler til at blive en stabsfunktion under UCN's Fællesadministration. UCN Bibliotekets medarbejdere er nu organisatorisk indplaceret som teknisk-administrative medarbejdere.

UCN - institutionelle rammer

Et professionshøjskolebibliotek som UCN Biblioteket er - udover spareplaner - også underlagt en række institutionelle rammer på lige fod med alle andre afdelinger. I UCN gælder det f.eks. rammer for arbejdet med kvalitetsarbejde, videngrundlag og Refleksiv Praksislæring (RPL), som er UCN's læringstilgang. UCN Biblioteket har i de seneste par år igangsat en proces med at identificere og definere kerneopgaver. Efterfølgende er UCN Biblioteket af Rektoratet blevet pålagt at arbejde med, hvordan biblioteket fremadrettet kan være med til at understøtte videngrundlaget for både undervisere og studerende. Rektoratet har i forbindelse med kvalitetsarbejdet også blåstemplet, at UCN Biblioteket undersøger, hvorledes biblioteket aktivt kan indgå i studieaktivitetsmodellen. Dette arbejde vil blive uddybet senere i artiklen. Som en vigtig del af UCN Bibliotekets handleplaner i forhold til kvalitetsarbejdet har der i 2017-2018 været afholdt dialogmøder med alle uddannelsesområder og act2learn (efter- og videreuddannelsesområdet). Dialogmøderne har haft det formål at kvalificere UCN Bibliotekets kerneopgavemodeller ved at undersøge, om de også reelt understøtter de behov, der er i uddannelsesområderne, samt at sikre et mere formaliseret samarbejde mellem bibliotek og uddannelser, FOU og act2learn.

UCN Biblioteket i Studieaktivitetsmodellen

I UCN regi er Studieaktivitetsmodellen et element i den fælles læringstilgang RPL. Studieaktivitetsmodellen (SAM) er blevet til i regi af interesseorganisationen Danske Professionshøjskoler. Et forum, hvor de seks professionshøjskoler i Danmark samt Danmarks Medie og Journalisthøjskole bl.a. kan tage fælles initiativer. I foråret 2013 besluttede Professionshøjskolernes Rektorkollegium, at SAM skulle implementeres på samtlige uddannelser ved professionshøjskolerne i Danmark (Mølgaard & Qvortrup, 2015). En central bevæggrund til at udarbejde SAM var debatten om arbejdsbyrden hos studerende på mellemlange og lange videregående uddannelser. Et pres for at levere studerende med et højt fagligt niveau medførte en offentlig debat om, hvorvidt de danske studerende anvender tilstrækkelig tid på at studere (Danmarks Evalueringsinstitut, 2014). Målet med SAM er i forhold til de studerende følgende: "Professionshøjskolerne styrker dialogen med de studerende ved at skabe større tydelighed om læringstilbud, arbejds- og undervisningsformer med fælles model for studieaktiviteter. Intentionen med modellen er, at den skal øge de studerendes læring gennem opmærksomhed på forventet studieaktivitet" (Danske Professionshøjskoler, 2018c).

Modellen skal således tydeliggøre for den studerende, hvordan en arbejdsuge på 40 timer fordeler sig på forskellige studie- og læringsaktiviteter (Danske Professionshøjskoler, 2018a). SAM inddeler undervisnings- og studieaktiviteter i fire kvadranter. Desuden illustrerer den, hvem der initierer, og hvem der deltager i de forskellige aktiviteter (Mølgaard & Qvortrup, 2015). Mølgaard & Qvortrup (2015) præsenterer således SAM på følgende vis:

- Kvadrant 1 er studieaktiviteter, som er initieret af underviser med deltagelse af både underviser og studerende.
- Kvadrant 2 er studieaktiviteter, som er initieret af underviser med deltagelse af studerende.
- Kvadrant 3 er studieaktiviteter, som er initieret af studerende med deltagelse af studerende alene.
- Kvadrant 4 er studieaktiviteter, som er initieret af studerende med deltagelse af både undervisere og studerende. (p. 9)

Professionshøjskolerne har igangsat et fælles nationalt forskningsprogram om SAM. Programmet består af fem delprojekter (Danske Professionshøjskoler, 2018b). Ifølge (Kirkegaard, 2018, p. 2) peger disse projekter foreløbigt på "... at arbejdet med studieaktivitetsmodellen synes at have et uudnyttet potentiale til at støtte op om de studerendes selvstændige arbejde..".

UCN Biblioteket er bl.a. organiseret i en række faglige teams på tværs af de geografiske lokaliteter. Ét af disse teams - Team Undervisning - har til formål at inspirere de øvrige bibliotekskolleger i forbindelse med læringsaktiviteter. I 2015 tog teamet hul på idéen om at italesætte bibliotekets aktiviteter rettet mod de studerende i forhold til SAM. Formålet var at synliggøre, at biblioteket faciliterer læring og studiemiljø gennem en portefølje af tilbud i både det fysiske og virtuelle rum. En af motivationsfaktorerne for denne idé var, at biblioteket slet ikke er nævnt i UCN's illustration af og vejledning ift. SAM. Efter det indledende arbejde med denne idé, blev den dernæst i 2016 præsenteret for de øvrige medarbejdere i UCN Biblioteket. Det var en central tanke, at alle skulle have mulighed for at tage ejerskab til idéen, og der blev derfor afholdt en intern temadag med både oplæg og workshoplignende aktiviteter. Et aspekt af idéen om at indplacere biblioteket i SAM var at tydeliggøre idéen via en illustration, som lagde sig tæt op ad det grafiske design, som allerede var valgt for den fælles SAM for UCN. Illustratoren på den fælles UCN SAM blev derfor også valgt til bibliotekets SAM (se figur 1). I bibliotekets version optræder den studerende samt biblioteket / den biblioteksansatte i alle fire kvadranter (også ofte omtalt som kategorier, derfor efterfølgende benævnt K). I K1 illustreres det, hvorledes biblioteket i samarbejde med undervisere har taget initiativ til undervisning og kurser for de studerende. I K2 og K3 illustreres det, at den studerende arbejder selvstændigt. Den biblioteksansatte samt bibliotekets fysiske og virtuelle tilbud er her mere indirekte repræsenteret som det, der faciliterer nogle rammer for læring. I K4 illustreres det, hvorledes den studerende på eget initiativ opsøger bibliotekets / bibliotekspersonalets forskelligartede vejledningstilbud i det fysiske og elektroniske biblioteksrum. I 2017 forelå den færdige udgave af "UCN Biblioteket i Studieaktivitetsmodellen" (Westerkam et al., 2016), og i 2018 deltog repræsentanter for UCN Biblioteket i konferencen "Studieaktivitetsmodellen i et professionsdidaktisk perspektiv". Her stod UCN Biblioteket for en dialogsession. På denne dialogsession præsenteredes det, at biblioteket kan anskues som én af facilitatorerne for de studerendes læring, samt at udfoldelse af denne idé kun kan ske via et samarbejde med de studerende og underviserne. På dialogsessionen blev især K3 og K4 drøftet. Dette set i lyset af udfordringen med, at den studerende for at være fuldtidsstuderende på eget initiativ skal kunne igangsætte en

række studierelaterede aktiviteter. UCN Biblioteket i SAM er derfor et bidrag til denne udfordring ved at tydeliggøre, at biblioteket tilbyder rammer for selvinitieret læring og dermed støtter op om de studerendes studieintensitet.

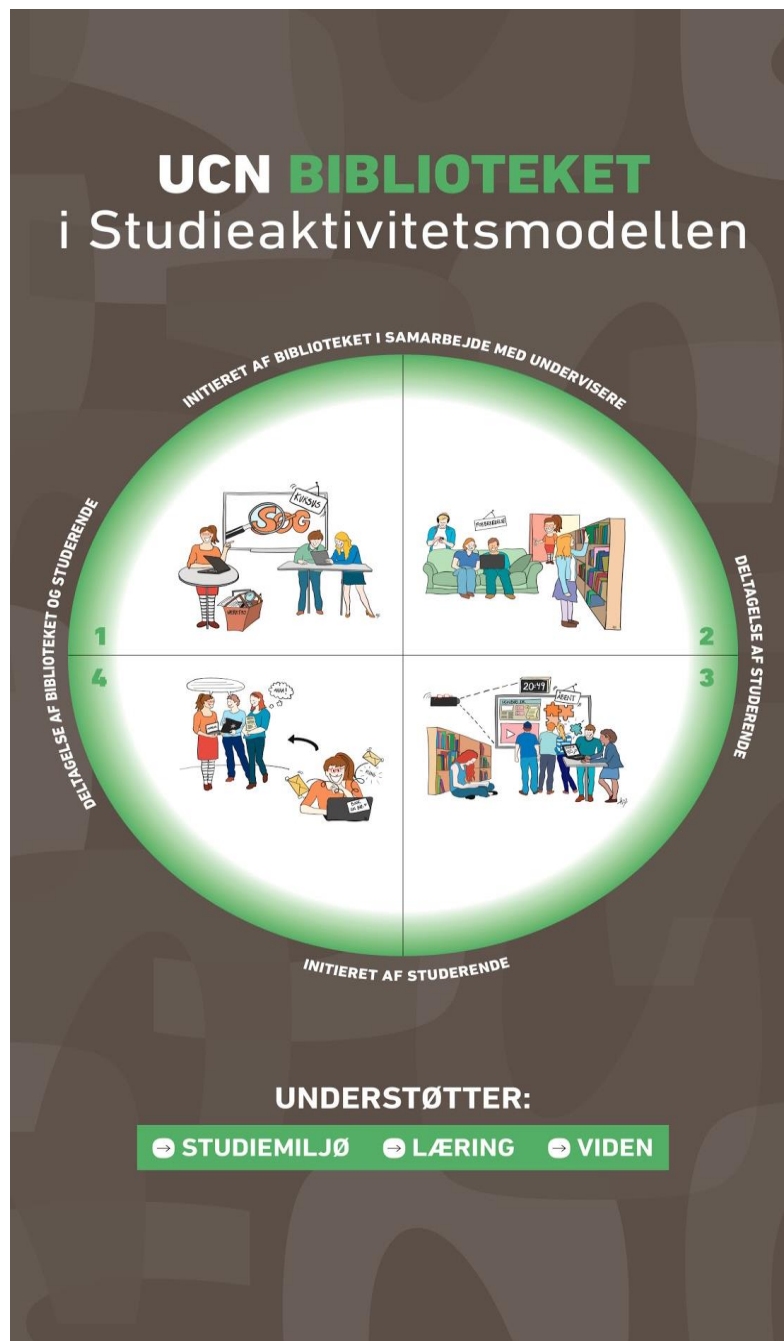

Fig. 1. UCN Biblioteket i Studieaktivitetsmodellen (Westerkam et al., 2016).

UCN Biblioteket og læring - et samarbejde

I vores praksis som uddannelsesbibliotekarer i det sundhedsfaglige fagområde har informationskompetence (den danske oversættelse af Information Literacy) været et relevant omdrejningspunkt i samarbejdet med grunduddannelserne. Det har været et begreb, der har været med til at synliggøre biblioteksfagligheden og bibliotekets særlige kompetencer, betydning og rolle ift. læring. I det tidligere Sundheds CVU Nordjylland arbejdede biblioteksudvalget, bestående af undervisere fra grunduddannelserne, medarbejdere i biblioteket og bibliotekets leder strategisk med informationskompetence. Illustrationen nedenfor (figur 2) viser, hvordan informationskompetence i 2006 blev italesat som et omdrejningspunkt i samarbejdet mellem uddannelser og bibliotek i det sundhedsfaglige område.

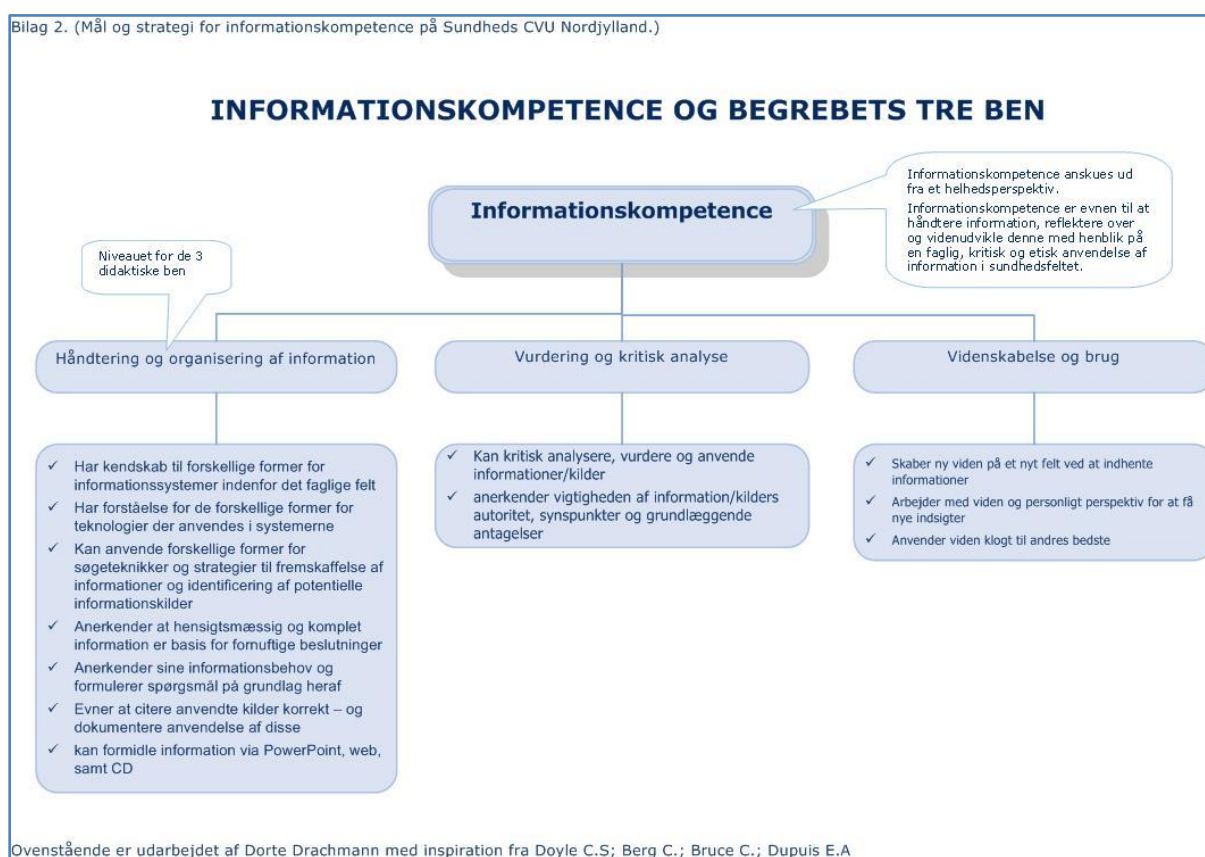

Fig. 2: Informationskompetence og begrebets tre ben (Biblioteksudvalget, 2006).

Dette arbejde skal ses i lyset af den sundhedsfaglige kultur, som er kendetegnet ved bl.a. evidens, dokumentation, fejlsøgning og akademiske kompetencer. Siden dette arbejde med informationskompetence i 2006 har vi i stigende grad oplevet en efterspørgsel på bibliotekets tilbud ift. at bidrage til styrkelse af de studerendes informationskompetence. Flere og flere studerende i de sundhedsfaglige uddannelser arbejder eksempelvis med systematiske reviews, laver litteraturstudier og bliver stillet over for store krav til deres referencehåndtering i forbindelse med deres opgaver. Systematiske reviews, litteraturstudier og referencehåndtering fordrer en høj grad af informationskompetence. Via praksiserfaring har vi således erfaret, at de studerendes dels i højere grad på egen hånd opsøger

bibliotekets vejledning (K4), dels at indholdet af deres forespørgsler stiller stigende krav til de biblioteksansattes kompetencer. Disse kompetencer skal rumme dels biblioteksfaglighed, dels faglighed i forhold til de professioner, som UCN udbyder og dels pædagogiske kompetencer.

Siden etableringen af UCN i 2007 har UCN Biblioteket i en årrække prioriteret omstillingen til den foranderlige institution og en række store organisatoriske og it-mæssige omstillingsprocesser. Derfor har fokus på bibliotek og læring ikke haft så meget plads. Vi har imidlertid observeret, at informationskompetence i det sundhedsfaglige felt stadig i høj grad er relevant og efterspurgt i 2018. Vi har erkendt, at der er brug for at (gen)finde belæg for, at informationskompetence er et væsentligt og fælles omdrejningspunkt i samarbejdet med de sundhedsfaglige grunduddannelser, og dermed ift. at facilitere de studerendes informerede læring.

Vores idé er derfor at skabe én fælles informationskompetenceprofil for en sundhedsfaglig dimittend fra UCN. Formålet med denne er at etablere en fælles forståelse af og mål for den studerendes informationskompetence. For at kvalificere det yderligere skal dette arbejde bygge på dialog med og feedback fra repræsentanter fra de relevante uddannelser. Det er desuden vores mål at informationskompetenceprofilen skal indskrives i UCN's rammer ift. læringstilgang - herunder med fokus på Studieaktivitetsmodellen.

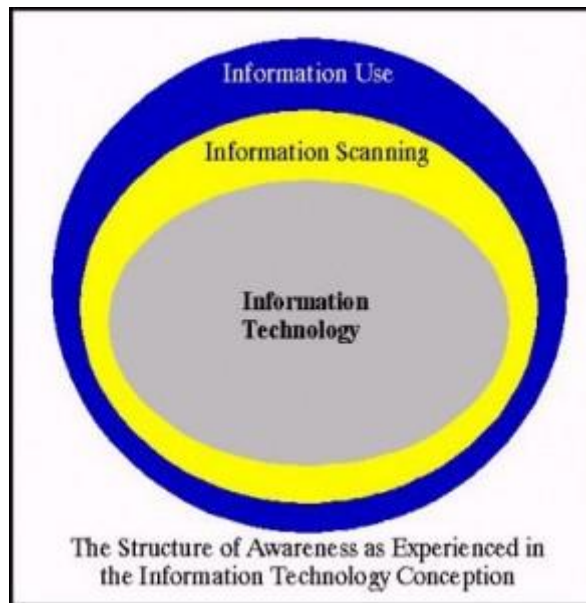
Information literacy

Da det tidligere biblioteksudvalg i Sundheds CVU Nordjylland i 2006 arbejdede strategisk med informationskompetence (se fig. 2), var det bl.a. med inspiration fra den australske professor Christine Bruce's teori om Information Literacy (Bruce, s.a.). Bruce har en relationel tilgang til begrebet og gør op med en forestilling om, at begrebet kan defineres i få sætninger. I stedet har hun udviklet en teori, hvor begrebet udfoldes via syv "faces". En informationskompetent person vil i Bruces' øjne være én, der kan forholde sig til information på forskellige måder. I denne relationelle tilgang til information gør Bruce op med en fast liste over færdigheder. Hendes afsæt er i stedet den enkeltes oplevelse af og erfaring med information og at kunne bringe den i anvendelse. De syv kategorier eller faces udtrykker tilsammen en variationen i den enkeltes relation til informationskompetence

Modellen "Seven Faces of Information Literacy in Higher Education" er en kategorisering af 7 forskellige, relationelle måder at anskue informationskompetence på. De 7 faces betegnes også som categories og gengives nedenfor, dels med tekst og dels med illustrationer. Disse illustrationer og tekster er hentet fra Bruce's hjemmeside (Bruce, s.a.). For at være tro mod begrebet "**faces** of information literacy" er der tilføjet vores egen betegnelse i skarp parentes ud for hver category.

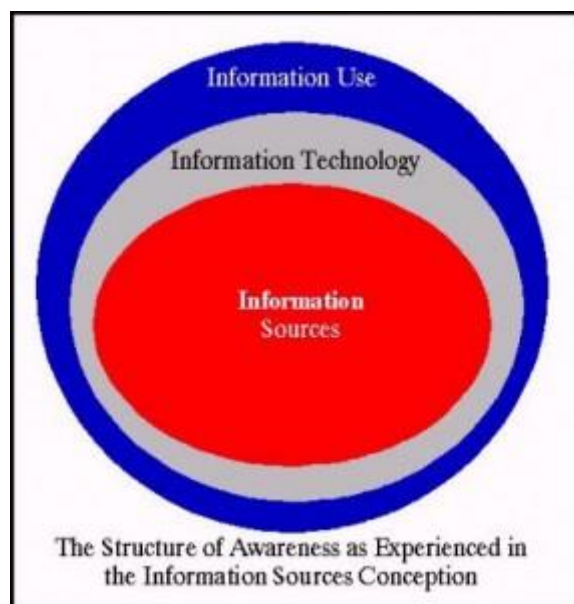
Category one: the information technology conception [Face 1 / F1]

Information literacy is seen as using information technology for information retrieval and communication.

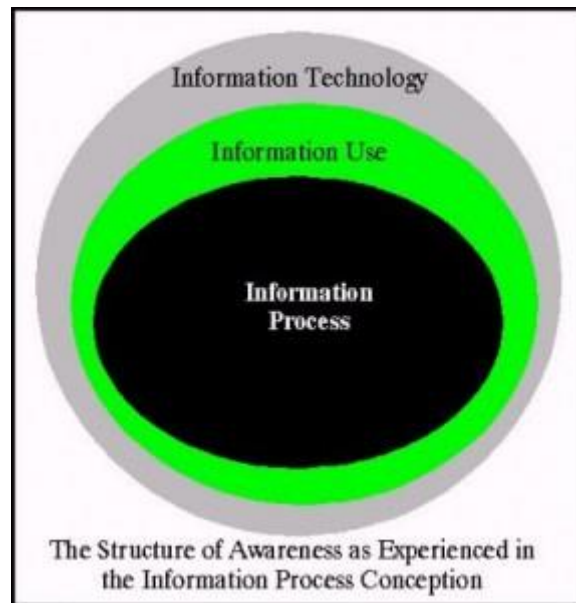
Category two: the information sources conception [Face 2 / F2]

Information literacy is seen as finding information located in information sources.

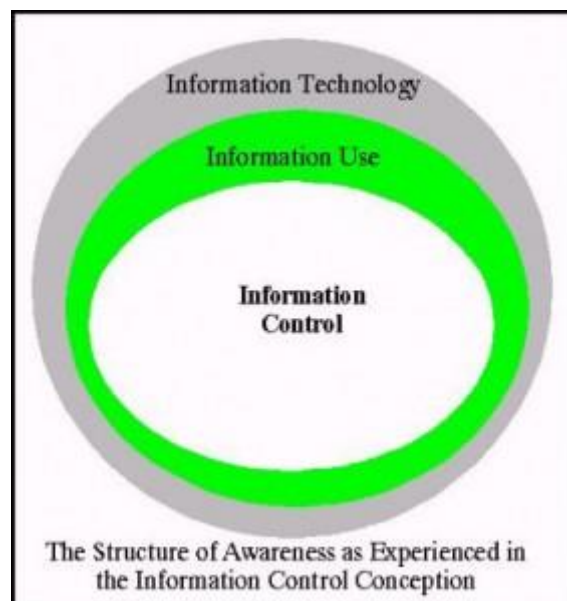
Category three: the information process conception [Face 3 / F3]

Information literacy is seen as executing a process.

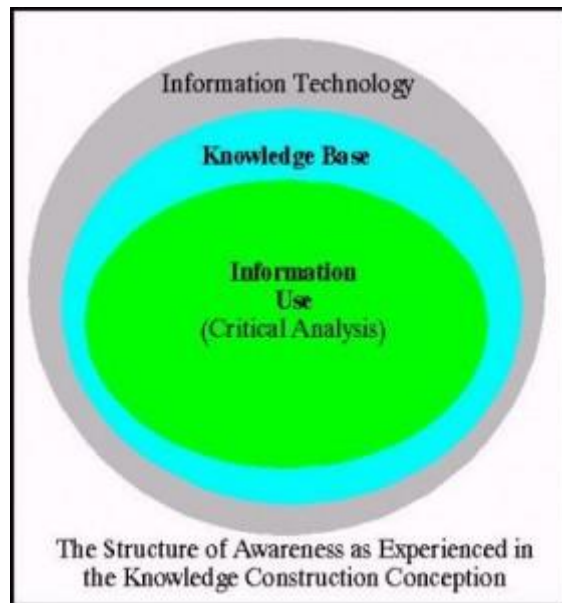
Category four: the information control conception [Face 4 / F4]

Information literacy is seen as controlling information.

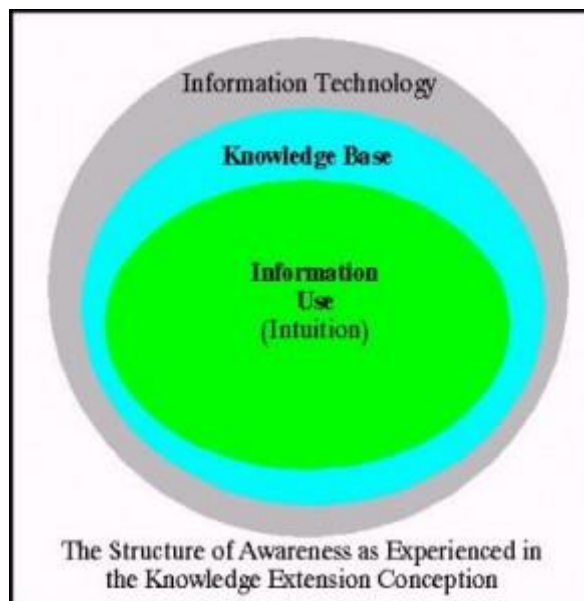
Category five: the knowledge construction conception [Face 5 / F5]

Information literacy is seen as building up a personal knowledge base in a new area of interest.

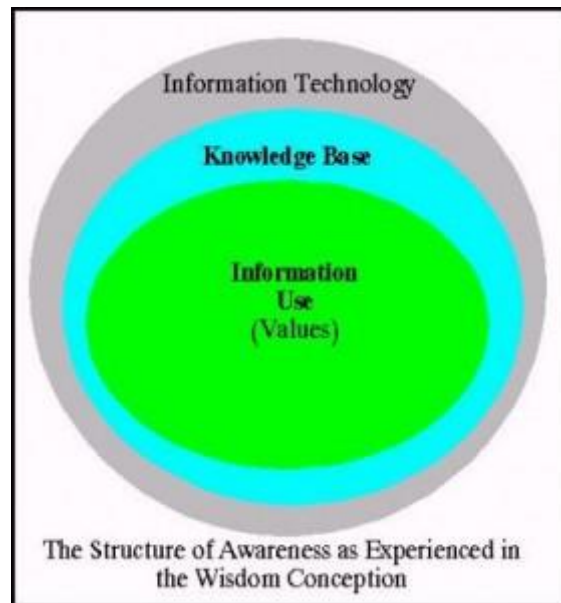
Category six: the knowledge extension conception [Face 6 / F6]

Information literacy is seen as working with knowledge and personal perspectives adopted in such a way that novel insights are gained.

Category seven: the wisdom conception [Face 7 / F7]

Information literacy is seen as using information wisely for the benefit of others.

Denne relationelle tilgang til information er senere blevet udviklet til "Informed Learning", og er en måde at rammesætte den relationelle tilgang til Information Literacy for undervisere i bred forstand. Bruce har i samarbejde med andre forskere arbejdet videre med "Seven Faces" og sætter nu teorien tydeligere i en læringskontekst. Information Literacy "oversættes" ind i en pædagogisk ramme og praksis. Informed Learning handler om at gøre studerende i stand til at bruge information til at lære, ved at fremme kritisk, kreativt, etisk og reflektivt engagement (Bruce et al., 2017, p. 6). Ved at være opmærksom på at bruge information i forbindelse med læring, kan eksempelvis de studerende blive mere bevidste om, hvordan de kan bruge information i deres fremtidige akademiske, personlige og arbejdsrelaterede læringsituationer. Begrebsmæssigt bygger Informed Learning på den forståelse, at det at bruge information i forbindelse med læring ligesom Information Literacy er en kompleks og varieret oplevelse og erfaring. Teorien om Informed Learning justerer Bruce's relationelle model "Seven faces of information literacy" til en pædagogisk kontekst (Bruce et al., 2017, p. 6).

Empiri

Som afsæt for argumentationen for, at uddannelsesbiblioteket ved en professionshøjskole er en organisk del af en læringsorganisation bliver fem uddannelsesbekendtgørelser analyseret (Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i ergoterapi, 2016; Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i fysioterapi, 2016; Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i jordemoderkundskab, 2016; Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i radiografi, 2016; Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje, 2016).

Dermed bringes argumentet ind i en lovmæssig kontekst, som er rammesættende for den enkelte professionsbacheloruddannelse. I 2016 skete der en revision af bekendtgørelsen for uddannelsen til professionsbachelor i hhv.: ergoterapi, fysioterapi, jordemoderkundskab, radiografi og sygepleje. Der har på de respektive uddannelser ved UCN pågået et omfattende arbejde med at implementere de nye bekendtgørelser.

Fremgangsmåde

De fem bekendtgørelser er opbygget ens. Selve brødteksten i den enkelte bekendtgørelse er inddelt i 5 kapitler med tilknyttede paragraffer, og desuden er alle bekendtgørelserne forsynet med et bilag med den indledende titel: Mål for læringsudbytte for uddannelsen til professionsbachelor i - efterfulgt af en angivelse af den pågældende profession. Alle bekendtgørelserne er desuden forsynet med et Bilag 1. Dette bilag omhandler læringsudbyttet. I hvert tilfælde er Bilag 1 inddelt i afsnittene: Viden, Færdigheder, Kompetencer. Denne tredeling baserer sig på "Den danske Kvalifikationsramme for Livslang Læring" (Uddannelses- og Forskningsministeriet, 2013). For alle 5 bekendtgørelser foretages en nærlæsning og et udvalg af formuleringer fra den respektive bekendtgørelses kapitel 1: Formål. Ved hvert citat angives fra hvilken af de 5 bekendtgørelser, det er taget. Det angives desuden, hvis et udvalgt citat i enslydende formulering optræder i flere af bekendtgørelserne. Til disse henvisninger bliver referencestandarden Vancouver anvendt af hensyn til læsevenligheden. Disse citater bliver efterfølgende kondenseret til nøgleord, der er dækkende for citaterne. Til slut bliver essensen af de udvalgte nøgleord oversat til elementer, som skal indgå i informationskompetenceprofilen. Denne oversættelse bliver foretaget med inspiration i "Seven Faces of Information Literacy in Higher Education" (Bruce, s.a.).

Efter analysen af kapitel 1 anvendes samme fremgangsmåde for bilag 1 i hver bekendtgørelse. Først bliver afsnittet om Viden, dernæst afsnittet om Færdigheder og til slut afsnittet om Kompetencer analyseret. I Figur 3 ses et uddrag af fremgangsmåden i forhold til den del af bilaget, som omhandler Færdigheder. Tallene i parentes henviser som nævnt til den eller de bekendtgørelser, hvorfra citatet stammer.

Færdigheder	
Citater fra bekendtgørelser	<ul style="list-style-type: none"> • mestre relevante studie- og arbejdsmetoder til at opsøge, vurdere og fortolke empiri, teori og forskningsmetoder samt initiere og deltage i innovations-, udviklings- og forskningsarbejde (2-6) • mestre udvikling af egen fagidentitet på baggrund af evidensbaseret viden, kritisk refleksion og faglig vurdering i professionsudøvelsen (3) • mestre kontinuerlig udvikling ved løbende kritisk refleksion og implementering af ny viden frembragt i sundhedsvidenskabelig forskning samt i professionens kliniske forskning (5)
Læringsudbytte i relation til informationskompetence (nøgleord fra citaterne)	<ul style="list-style-type: none"> • opsøge og vurdere empiri, teori og forskningsmetoder • evidensbaseret viden • ny viden
Elementer i informationskompetenceprofil	<div style="text-align: center;"> </div> <ul style="list-style-type: none"> • kendskab til forskningsmetoder og publikationstyper • databasekendskab • søgestrategier • søgeteknikker • analoge og digitale muligheder for videndeling

Fig. 3: Uddrag af analysearbejdet, som kan ligge til grund for informationskompetenceprofilen (Sundhedsuddannelserne, Sygeplejerskeuddannelsen, & Biblioteket, 2018)

De fremkomne elementer, som nu skal indplaceres i informationskompetenceprofilen, bliver til slut inddelt i én af følgende tre grupper - se også figur 4:

- At holde sig fagligt ajour og opsøge ny viden via færdigheder og kompetencer i...
- At reflektere i forhold til ny viden via færdigheder og kompetencer i...
- At reflektere over og anvende ny viden til...

Overskriften for de tre grupper er inspireret af dels arbejdet med informationskompetence ved Sundheds CVU Nordjylland i 2006 (se figur 2) dels Bruce's teori.

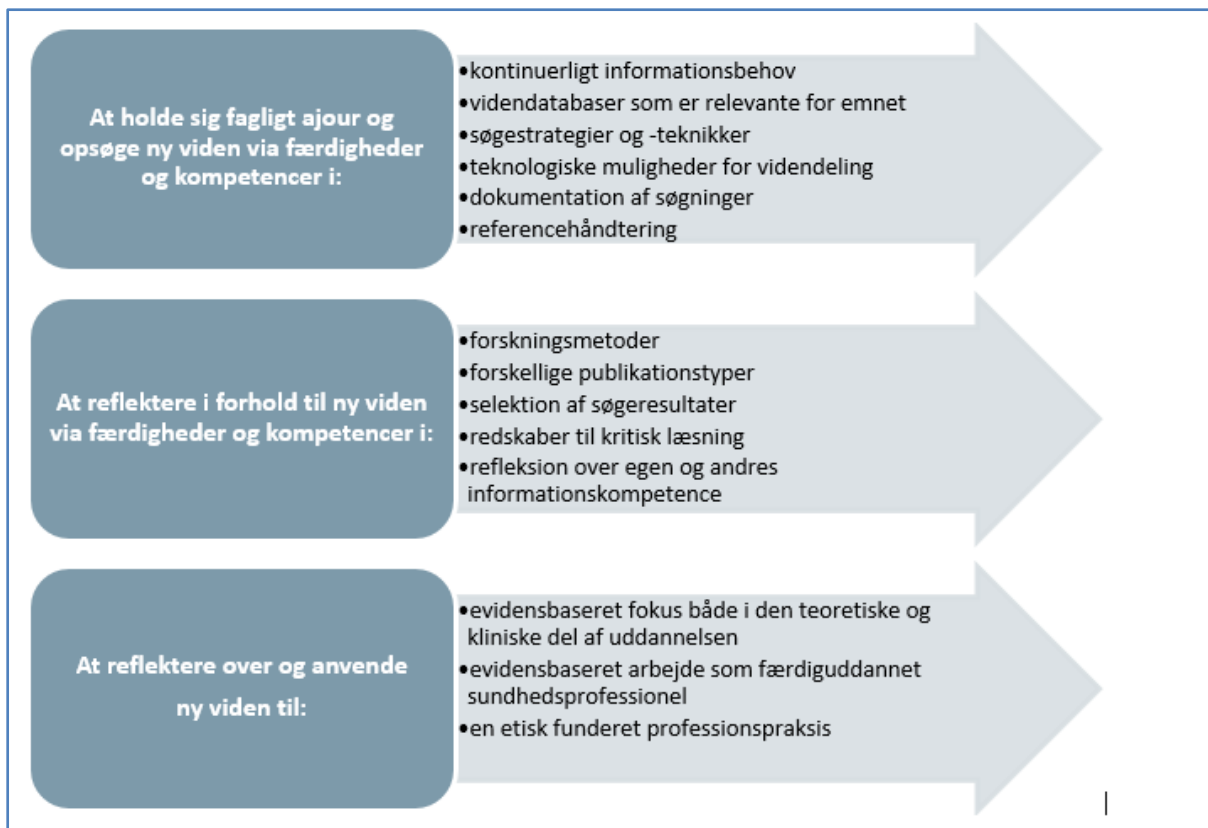

Fig. 4: Elementerne som kan indgå i informationskompetenceprofilen (Sundhedsuddannelserne et al., 2018).

Analysen

Formålet med analysen er således at finde argumentation for at sætte fokus på informationskompetence for derved at argumentere for professionshøjskolebibliotekets rolle som en organisk og faciliterende del af den læring, som er institutionens kernefokus. De udvalgte citater fra bekendtgørelserne kondenseres og repræsenteres i en række nøgleord, som til slut oversættes til elementer i en informationskompetenceprofil. Det skal pointeres, at det ikke har været et mål at få oversættelsen af nøgleordene til at være ordret enslydende med Bruce's faces ej heller få alle faces ligeligt repræsenteret, men at anvende hendes optik på Information Literacy som et teoretisk afsæt for at sikre, at der er en retning på oversættelsen.

I analysen af et bud på en informationskompetenceprofils første kategori: "at holde sig fagligt ajour og opsøge ny viden via færdigheder og kompetencer i" indplaceres elementet: videndatabaser som er relevante for emnet. Elementet er fremkommet via en analyse af afsnittet Færdigheder i bekendtgørelsernes bilag 1 (se figur 3). Fokus på elementet videndatabaser er således genereret via et en oversættelse af især følgende to nøgleord fra bekendtgørelsen – evidensbaseret viden og ny viden samt F1 og F2 i Bruce's teori. Ifølge Bruce er F1 karakteriseret via følgende opsummerende udsagn: "To summarise, category one identifies a way of experiencing information literacy that is dependent upon the availability and useability of information technology (Bruce, s.a.). F2 er karakteriseret ved: "Here information literacy is experienced in terms of knowledge of

sources of information and an ability to access these independently or via an intermediary" (Bruce, s.a.). Det ses således ved en nærlæsning af bekendtgørelsernes bilag angående færdigheder samt ved perspektivering med Bruce's teori, at en vinkel på informationskompetence kan være at have fokus på færdigheder og kompetencer i brug af videndatabaser (se Figur 5).

I analysen af et bud på en informationskompetenceprofils anden kategori: "At reflektere i forhold til ny viden via færdigheder og kompetencer i" indplaceres elementet: refleksion over egen og andres informationskompetence. Elementet er fremkommet via en analyse af afsnittet Kompetencer i bekendtgørelserne bilag 2. Elementet er oversat via et samspil mellem især følgende to nøgleord fra citaterne – akademiske arbejdsmetoder samt ansvar for at opsøge, vurdere teori og forskningsmetode – og F5 i Bruce's teori. Ifølge Bruce er F5 karakteriseret ved bl.a. følgende udsagn: "The idea of a knowledge base in this category goes beyond that of a store of information; it involves the adoption of personal perspectives" (Bruce, s.a.). Det ses dermed via både bekendtgørelsernes bilag angående Kompetencer og F5 i Bruce's teori, at en vinkel på informationskompetence kan være en refleksion over den information, der er indsamlet via f.eks. faglige videndatabaser (se figur 5).

I analysen af et bud på en informationskompetenceprofils tredje kategori: "At reflektere over og anvende ny viden til" indplaceres elementet: en etisk funderet professionspraksis. Elementet er fremkommet ved en analyse af afsnittet Formål i bekendtgørelserne. Elementet er oversat via et samspil mellem især følgende nøgleord fra citaterne – evidens- og forskningsbaseret praksis – og F7 i Bruce's teori. I Bruce's teori er F7 karakteriseret ved bl.a. følgende udsagn: "Wise use of information occurs in a range of contexts including exercising judgement, making decisions, and doing research" (Bruce s.a.). Det ses altså både via bekendtgørelserne men især via Bruce's teori, at refleksion over information (indsamlet via bl.a. videndatabaser) også kan sættes i en praksis- og forskningsmæssig kontekst, hvor fokus er at anvende denne viden klogt (se figur 5).

Som det ses af figur 5 foreslås 14 forskellige elementer i en informationskompetenceprofil. Ovenstående er dermed et uddrag af den analyse, som har resulteret i, at netop disse 14 elementer foreslås.

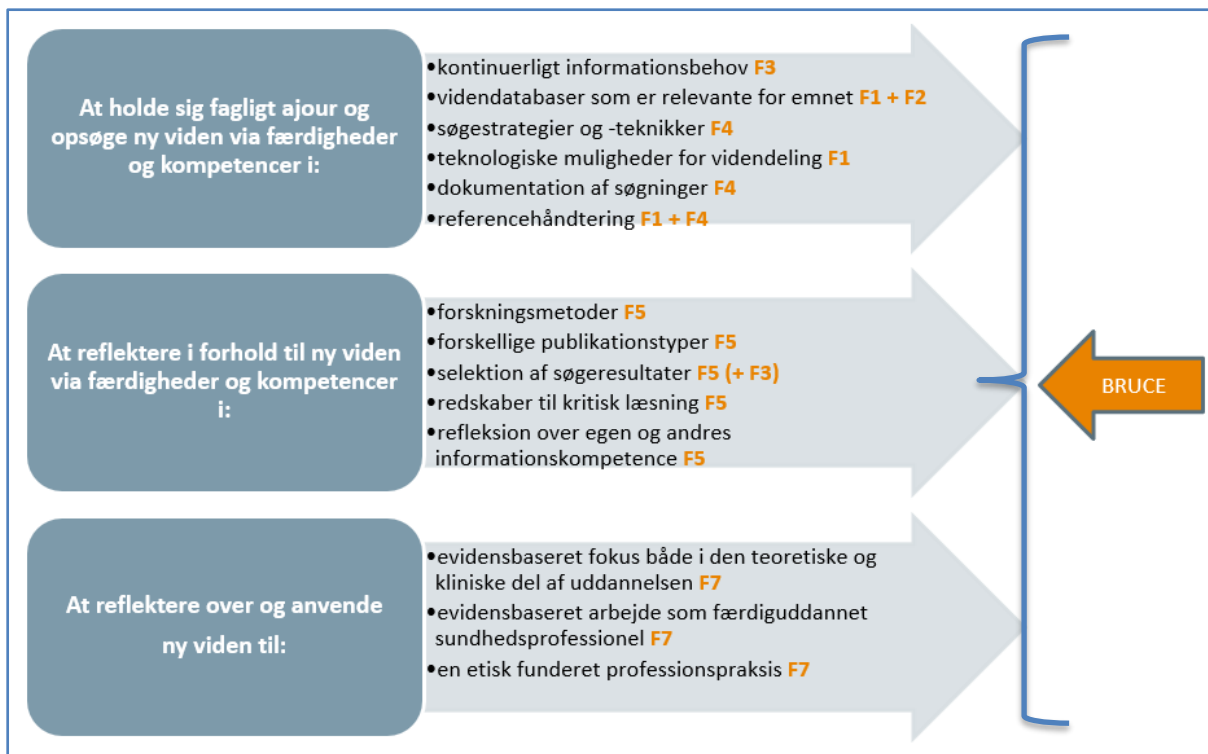

Fig. 5: Elementerne som kan indgå i informationskompetenceprofilen (Sundhedsuddannelserne et al., 2018) - perspektiveret med "Seven faces of Information Literacy (Bruce, s.a.).

Konklusion

På spørgsmålet om, hvordan uddannelsesbiblioteket i en professionshøjskole i 2018 kan finde belæg for sin rolle som én af facilitatorerne af de studerendes informerede læring, kan et af svarene være at etablere én fælles informationskompetenceprofil for at tydeliggøre biblioteket som en organisk og faciliterende del af den læring, som er institutionens kernefokus. Sigtet med en informationskompetenceprofil ved en professionshøjskole er dermed at synliggøre, at informationskompetence er en del af den studerendes generiske kompetencer, der gennem arbejdet med professionsrettet viden tilskynder til refleksion under studiet samt en stræben mod at blive en reflekterende praktiker.

Gennem analysen påvises det, hvordan uddannelsesbekendtgørelserne i samspil med Bruce's teori om information literacy kan danne grundlag for at udvikle elementer til en informationskompetenceprofil. Analysen viser desuden, at de 5 udvalgte, sundhedsfaglige bekendtgørelser i denne sammenhæng har en lang række fælles formuleringer. Via vores praksiserfaring og arbejdet med UCN Biblioteket i Studieaktivitetsmodellen underbygges analysen af de oplevelser og erfaringer, som vi har i forhold til at understøtte de studerendes læring – herunder den selvinitierede læring.

Om det lykkes at få lavet og implementeret en informationskompetenceprofil i de sundhedsfaglige uddannelser i UCN, der bygger på vores analysearbejde, vil fremtiden vise. Det vil i givet fald forde en del dialog med uddannelserne og en vilje til at samarbejde på tværs af afdelinger. Det kræver desuden, at profilen indskrives sig i professionshøjskolens institutionelle rammer – herunder især de pædagogiske rammer.

Diskussion

Det kan diskuteres, om det er i Bruce's ånd at bruge hendes teori til blandt andet at opstille en "liste" med generiske kompetencer på de sundhedsfaglige uddannelser, når hun i virkeligheden repræsenterer en relationel og kompleks tilgang til information literacy og ikke leverer én definition. Omvendt kan det måske netop ses i hendes ånd, at vi har forsøgt at lave en lokal og kontekstafhængig operationalisering af "Seven Faces of Information Literacy".

Ligeledes kan det diskuteres, om vi burde have lavet et indledende "state-of-the-art" review med det formål at finde andre teoretikere at bringe i spil i forhold til informationskompetence. Vi har ikke undersøgt, om der kunne være andre og måske mere velegnede teorier til vores analysearbejde. At være en reflektiv praktiker kræver, at vi også selv som bibliotekarer er informationskompetente og bringer information og viden i spil i forhold til vores egen praksis.

Perspektivering

Vi ved meget om vores praksis i UCN Biblioteket, både i form af kvantitative og kvalitative data og undersøgelser. Det har vi ikke inddraget i denne artikel. En interessant opfølgning kunne være eksempelvis at koble vores undersøgelse til kategorierne i Studieaktivitetsmodellen og til biblioteksstatistik som antal downloads, udlån, antal book-en-bibliotekar, aktive studerende i vores LMS (Canvas).

Der er brug for biblioteket som læringsfacilitator i en uddannelsesinstitution, men det kræver, at den ansatte i biblioteket kommer ud af "comfortzonen" - og ud af biblioteket. Det kræver nogle gange mod. Der er, som vi har vist, brug for et tæt samarbejde med de uddannelser, et uddannelsesbibliotek understøtter. Men der er i vores fag brug for både teoretisk og kollegial praksissparring. Også internationalt. I dag vil nogle kalde det tætte samarbejde med uddannelserne for Embedded Librarianship. Det blev vi opmærksomme på i forbindelse med UCN Bibliotekets studietur til Holland i slutningen af 2015, hvor vi stiftede bekendtskab med begrebet Embedded Librarianship på både Hogeschool van Amsterdam (HvA) og Hogeschool Utrecht (HU). Disse 2 uddannelsesinstitutioner ligner på mange måder vores professionshøjskoler i Danmark. De er kendetegnet ved at være såkaldte "universities of applied sciences", og har ligesom de danske professionshøjskoler fokus på anvendt videnskab og praksis. UCN Biblioteket har ikke som sådan bekendt sig til Embedded Librarianship, men begrebet har været et godt, fælles grundlag for en fælles forståelse for arbejdet med bibliotekets proces i forhold til kerneopgave. I et systematisk review om Embedded Librarianship (Abrizah, Inuwa, & Afiqah-Izzati, 2016) identificeres og dokumenteres - ud fra litteraturen - 4 relevante elementer i en Embedded Librarianship kontekst: Informationskompetence, Forskning, E-læring og Samarbejdet med uddannelser / afdelinger. Vi fik efter studieturen i Holland vha. begrebet Embedded Librarianship sat ord på den tidligere beskrevne praksis ift. understøttelsen af de sundhedsfaglige grunduddannelser: nemlig at arbejde med informationskompetence, E-læring (via Biblioteket i Studieaktivitetsmodellen) og samarbejdet med uddannelserne. UCN Biblioteket understøtter også Forskning i UCN, men i denne sammenhæng har vi udelukkende fokuseret på grunduddannelserne. Vi finder begrebet Embedded Librarianship vældig aktuelt og interessant for et uddannelses- og forskningsbibliotek i professionshøjskolesektoren i 2018 og noget, der med fordel kunne udforskes mere i Danmark.

Forfatterprofiler

Hanne Westerkam, Bibliotekar D.B., haw@ucn.dk

Karen Rask Mortensen, Bibliotekar D.B. & Master i IKT og Læring, krm@ucn.dk

Professionshøjskolen University College Nordjylland (UCN), Biblioteket

References

Abrizah, A., Inuwa, S., & Afiqah-Izzati, N. (2016). Systematic literature review informing LIS professionals on embedding librarianship roles. *The Journal of Academic Librarianship*, 42(6), 636-643. 2048/10.1016/j.acalib.2016.08.010

Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i ergoterapi, (2016). Retrieved from <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=180533>

Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i fysioterapi, (2016). Retrieved from <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=180536>

Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i jordemoderkundskab, (2016). Retrieved from <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=181842>

Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i radiografi, (2016). Retrieved from <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=180540>

Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje, (2016). Retrieved from <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=181963>

Biblioteksudvalget. (2006). *Mål og strategi 2007 - 2008 for udvikling af informationskompetence*. [Aalborg]: Sundheds CVU Nordjylland.

Bruce, C., Demasson, A., Hughes, H., Lupton, M., Abdi, E. S., Maybee, C., . . .

Mirijamdotter, A. (2017). Information literacy and informed learning: Conceptual

innovations for IL research and practice futures. *Journal of Information Literacy*, 11(1), 4-22. 10.11645/11.1.2184

Bruce, C. (s.a.). *Seven faces of information literacy in higher education*. Retrieved from <http://www.christinebruce.com.au/informed-learning/seven-faces-of-information-literacy-in-higher-education/>

Danmarks Evalueringsinstitut. (2014). *ECTS - på de videregående uddannelser : Evalueringsrapport*. Kbh.: Danmarks Evalueringsinstitut.

Danske Professionshøjskoler. (2018a). *Faktaboks om studieaktivitetsmodellen*. [Kbh.]: Danske Professionshøjskoler. Retrieved from <https://xn--danskeprofessionshjskoler-xtc.dk/wp-content/uploads/2016/07/Faktaboks-om-studieaktivitetsmodellen.pdf>

Danske Professionshøjskoler. (2018b). *National forskning om studieaktivitetsmodellen*. Retrieved from <https://xn--danskeprofessionshjskoler-xtc.dk/nationalt-forskningsprogram-studieaktivitetsmodellen/>

Danske Professionshøjskoler. (2018c). *Studieaktivitetsmodellen*. Retrieved from <https://xn--danskeprofessionshjskoler-xtc.dk/2474-2/>

Kirkegaard, P. O. (2018). *National forskning i studieaktivitetsmodellen. Studieaktivitetsmodellen i et professionsdidaktisk perspektiv: Proceedings* (pp. 2-3). [Kbh.]: Danske Professionshøjskoler. Retrieved from <https://xn--danskeprofessionshjskoler-xtc.dk/konference/wp-content/uploads/8538-A4-Proceedingsfolder-p%C3%A6d-samf-02-2018-WEB-1.pdf>

Maybee, C. (2018). *IMPACT learning: Librarians at the forefront of change in higher education*. Cambridge, MA: Elsevier.

- Mølgaard, H., & Qvortrup, A. (Eds.). (2015). *Studieaktivitetsmodellen : Erfaringer og refleksioner*. Aarhus: Systime profession.
- Sundhedsuddannelserne, Sygeplejerskeuddannelsen, & Biblioteket. (2018). *En fælles informationskompetenceprofil for studerende ved de sundhedsfaglige professionsbacheloruddannelser, UCN*. [under udarbejdelse]. Aalborg: Professionshøjskolen UCN.
- UCN. ([2018a]). *Fakta om UCN*. Retrieved from <https://www.ucn.dk/om-ucn/presse/presse/fakta-om-ucn>
- UCN. ([2018b]). *Historie*. Retrieved from <https://www.ucn.dk/om-ucn/organisation/organisation/historie>
- Uddannelses- og Forskningsministeriet. (2013). *Begreber*. Retrieved from <https://ufm.dk/uddannelse/anerkendelse-og-dokumentation/dokumentation/kvalifikationsrammer/begreber#cookieoptin>
- Uddannelses- og Forskningsministeriet. (2018). *Om professionshøjskolerne*. Retrieved from <https://ufm.dk/uddannelse/videregaende-uddannelse/professionshojskoler/om-professionshojskolerne>
- Westerkam, H., Rask Mortensen, K., Vejstrup, H., Brix Christensen, L., Bach Nielsen, H., Agermose Hinrichsen, K. & Schütten Johansen, H. (2016). *UCN biblioteket i studieaktivitetsmodellen: Projektbeskrivelse*. Retrieved from [https://www.ucviden.dk/portal/da/projects/ucn-biblioteket-i-studieaktivitetsmodellen\(97a0b230-73f0-4c05-9246-e7948708765e\).html](https://www.ucviden.dk/portal/da/projects/ucn-biblioteket-i-studieaktivitetsmodellen(97a0b230-73f0-4c05-9246-e7948708765e).html)

[referencer iflg. APA 6th ed. - via RefWorks]